

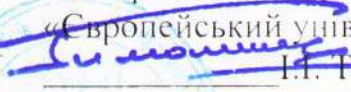
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

Ректор ПВНЗ

«Європейський університет»

І.І. Тимошенко

«1» 03 2021 р.

Кафедра соціально-політичних дисциплін

ПРОГРАМА

для вступного іспиту

з історії України

(на основі повної загальної середньої освіти, 11 класів)

На здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Програму рекомендовано

Кафедра соціально-політичних дисциплін

(протокол №5 від 27.01.2021)

Завідувач кафедри Оніщенко І.І.

Київ – 2021

ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Мета фахового вступного випробування – визначення рівня знань за напрямками професійної діяльності та формування контингенту студентів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін відповідних освітніх програм. Вступник повинен продемонструвати фундаментальні, професійно-орієнтовні знання та уміння, здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені програмою вступу.

Фахове вступне випробування проходить у письмовій формі у вигляді **теоретичних питань та практичного завдання на основі теоретичних питань.**

Фахове вступне випробування проводиться упродовж **2-х** академічних годин (**90 хв.**)

Організація фахового вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Європейського університету.

1. ВСТУП

Програма вступного іспиту з історії України

Програма складена у відповідності до Програми ЗНО з історії України (Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 № 696).

Пояснювальна записка

Вступний іспит (тестування) з курсу “Історія України” в Європпейському університеті проводиться з абітурієнтами, які вступають на спеціальності, де передбачена “Історія України” згідно правил вступу до вищих учбових закладів. Для успішного проходження тестування абітурієнт повинен володіти ґрунтовними знаннями шкільної програми з курсу “Історія України”.

У запропонованій програмі стисло наведено зміст розділів шкільної програми, де вказано основний понятійний апарат, яким повинен володіти абітурієнт та визначено перелік основних питань, які виносяться на вступне випробування (тестування). Така програма повинна допомогти абітурієнту систематизувати свої знання та зорієнтуватись в питаннях, які розглядатимуться та вирішуватимуться під час тестування.

Метою вступного випробування (тестування) з історії України є оцінювання рівня сформованості історичної компетентності випускника школи, визначення відповідності навчальних досягнень учня освітньому стандарту та чинній навчальній програмі.

Пропоновану Програму вступного випробування (тестування) з історії України складено, враховуючи цілі, вимоги і зміст навчання історії в школі, закладені в Державному стандарті освіти та чинній програмі з історії України для 11-річної школи. Хронологічно програма охоплює весь зміст шкільних курсів історії України від найдавніших часів до сьогодення і складається з 10-ти тем.

Вона передбачає перевірку сформованих в учнів знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів, а також сформованості в учнів загальнопредметних історичних умінь. Тестові завдання мають перевіряти такі знання й уміння учнів:

- називати історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів, поняття, місця подій, обставини, учасників, результати подій, пам'ятки культури;

- визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їх послідовність та синхронність, встановлювати відповідність між явищами, процесами, подіями та періодами, епохами;

- локалізувати історико-географічні об'єкти та історичні факти (події, явища, процеси) на карті;

- описувати хід, зовнішні ознаки подій, пам'ятки культури різних епох;

- характеризувати (визначати істотні характерні риси, складові, етапи, віхи) подій, явищ і процесів минулого, діяльність видатних історичних постатей;

- встановлювати відповідність між одиночними фактами і типовими загальними явищами, групувати (класифікувати) факти за вказаною ознакою;

- розпізнавати найвидатніші культурні пам'ятки, описувати їх, визначати архітектурно-стильові та мистецько-стильові відмінності пам'яток різних періодів історії України, розкривати їхнє значення в українській культурній спадщині;

- визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України;

- встановлювати причини та наслідки подій і явищ, оцінювати їх значення;

- давати визначення історичних понять й термінів, пояснювати їх і доречно вживати;

- працювати з історичними документами різного змісту, а саме: встановлювати відповідність між змістом фрагмента документа та певною епохою, аналізувати зміст фрагмента історичного документа та пояснювати основні ідеї, які він висвітлює.

2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

З дисципліни “Історія України” абітурієнт повинен знати:

- сутність основних проблем історії народу України;
- основні закони та етапи розвитку людського суспільства від найдавніших часів до початку ХХ ст.;
- витоки української нації та її місце в загальнолюдських процесах;
- суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- історичні події;
- зародження та розвиток української державності;
- процеси розбудови сучасної незалежної української держави;
- діяльність історичних осіб.

вміти:

- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- співставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);
- розрізняти тенденційно подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії України;
- вміти самостійно добувати історичну інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою;
- аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему.

3. ТЕМИ ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Вступ до курсу “Історія України”. Стародавня історія України.

Історія як наука. Курс “Історія України”, його предмет і завдання. Пізнавальна та виховна функції історії України. Історія України – складова частина всесвітньої історії. Методологія вивчення історії. Періодизація історії України. Джерела вивчення історії, їх класифікація і коротка характеристика.

Першоначала людського життя на території сучасної України. Давнє населення: трипільці, кіммерійці, скіфи, сармати, готи, гуни.

Стародавні слов'яни: розселення, побут, вірування, державні об'єднання. Проблеми походження українського етносу. Основні етапи формування українського народу. Перші згадки етнопоніма «Україна». Походження української національної символіки.

Тема 2. Русь-України (Київська держава). Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала

Формування Київської держави. Політичний та соціально-економічний устрій Київської Русі. Причини занепаду Київської держави.

Галицько-Волинська держава та її роль в історії українського народу. Організація влади, внутрішня та зовнішня політика. Боротьба з монгольським ігом.

Тема 3. Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV – першій половині XVI ст. Кримське ханство. Утворення Речі Посполитої в другій половині XVI ст.

Утворення Литовської держави. Перехід українських земель під владу Литви та їх політичне становище в XIV - першій половині XVI ст. Литовські статuti.

Українські землі під владою Речі Посполитої. Особливості політичного ладу Польщі.

Джерела з історії українського козацтва. Проблема походження козацтва в науковій літературі. Виникнення козацтва. Утворення Запорозької Січі, її військовий та територіальний устрій. Боротьба козаків з турками і татарами. Селянсько-козацькі повстання кінця XVI - початку XVII століття.

Тема 4. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. Козацька Україна 50-80-х рр. XVII ст.

Причини, характер, рушійні сили Визвольної війни 1648-1654 рр. Характеристика основних етапів війни. Б. Хмельницький.

Зборівська угода та її наслідки. Формування української козацької держави. Українсько-російські відносини. Переяславська Рада та договір з Московською державою 1654 р. Березневі статті. Сучасна оцінка Переяславсько-Московського договору.

Політичне становище Гетьманщини після смерті Б.Хмельницького. Боротьба за незалежність України після 1657 року. Руїна. Внутрішнє становище Гетьманщини та Слобожанщини в другій половині XVII ст. Становище Правобережної України та західноукраїнських земель під владою іноземних держав у другій половині XVII ст.

Гетьман І. Мазепа, його внутрішня та зовнішня політика. Північна війна та участь у ній українського народу. Полтавська битва та її наслідки. Мазепинці та їхні політичні концепції. Реформи Петра I та Україна. Основні етапи обмеження та ліквідації автономії України. Втрата державної незалежності.

Тема 5. Українські землі наприкінці XVII. – XIX ст.

Територіально-адміністративний поділ українських земель. Населення. Криза феодалних відносин та розвиток капіталістичних відносин в Україні. Декабристський рух. Підготовка та скасування кріпацтва. Буржуазні реформи 60-70-х рр. XIX ст. в Росії. Селянський рух. Національний гніт: циркуляр Валуєва 1863 р. Ємський акт 1876 р.

Українські землі в складі Австро-Угорської імперії. Реформи в Австро-Угорській імперії.

Відродження національної свідомості. “Історія Русів”. Масонство. Перші таємні політичні гуртки. Організація, програма і діяльність Кирило- Мефодіївського товариства і його роль у духовному відродженні України. Народництво. Ліберально-демократичний напрям у суспільно-політичному русі. М. Драгоманов. Громадівський рух. Поширення марксизму. Суспільно-політичні процеси на західноукраїнських землях. “Руська трійця”, “народовці” та “москвофіли”.

Тема 6. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій в 1900-1914 рр. Україна в роки Першої світової війни.

Соціально-економічний розвиток України на початку ХХ ст. Національний рух на початку ХХ ст. Виникнення політичних партій в Україні. Україна в роки російської революції 1905-1907 рр. Західноукраїнські землі наприкінці ХІХ ст.- на початку ХХ ст. Українські землі в роки Першої світової війни.

Тема 7. Українська національно-демократична революція. Відродження державності України.

Лютнева (1917р.) революція в Росії та її відгомін на Україні. Політика Тимчасового уряду щодо України.

Створення Центральної Ради. І та ІІ Універсали. М. Грушевський.

Жовтневий переворот 1917р. в Петрограді. ІІІ Універсал. Проголошення УНР. Загострення відносин між Радянським урядом і Центральною Радою. І Всеукраїнський з'їзд Рад та його рішення. ІV Універсал. Участь України у переговорах у Брест-Литовську. Причини поразки Центральної Ради.

Гетьманський переворот. Уряд гетьмана П.Скоропадського, його склад, внутрішня та зовнішня політика. Опозиція гетьманському урядові. Створення Українського Національно-Державного Союзу.

Прихід до влади Директорії. Внутрішні протиріччя у складі нового уряду. С. Петлюра та В. Винниченко.

Національно-визвольний і революційний рух у Галичині, Буковині та Закарпатті. Проголошення ЗУНР. Акт злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919 р. Громадянська війна на Україні. Уряд УНР у вигнанні.

Тема 8. УРСР в умовах тоталітарного режиму

Перемога радянської влади на Україні. Соціально-економічне становище на початку 1920-х років. Воєнний комунізм Неп. Утворення СРСР. Національно-державне будівництво. Політика українізації: суть та наслідки. Індустріалізація та колективізація. Голодомор 1932-1933 рр. Політичні процеси на Україні у 20-30-ті рр. ХХ ст.

Західноукраїнська еміграція та її доля. Створення Організації Українських Націоналістів (ОУН).

Тема 9. Україна в роки Другої світової війни. Повоєнна доба та УРСР в 50-80-х роках ХХ століття.

Крах Версальсько-Вашингтонської системи і загострення міжнародних відносин напередодні Другої світової війни. Експансія фашистських держав. Початок війни, її причини та характер.

Україна у планах фашистської Німеччини. Пакт Молотова-Ріббентропа. Приєднання західноукраїнських земель до Радянської України.

Напад фашистської Німеччини на СРСР. Український напрям в плані "Барбаросса". Бойові операції на Україні у 1941 році. Україна під фашистською окупацією. Створення та діяльність УПА. Радянські партизанські загони на Україні.

Сталінградська битва. Контрнаступ радянських військ. Визволення території України. Створення та діяльність антигітлерівської коаліції. Відкриття другого фронту. Капітуляція Німеччини. Підсумки та уроки Другої світової війни.

Економічне та політичне становище України після Другої світової війни. Політика "холодної війни". Вхід України в ООН.

Загострення політичної боротьби в західних областях. Насильницька колективізація. Ліквідація греко-католицької церкви. Боротьба з ОУН-УПА. Операція "Вісла". Культ

особи Й.Сталіна, кампанія викриття "ворогів народу". Боротьба з "націоналізмом" та "космополітизмом".

Смерть Й.Сталіна. XX з'їзд КПРС. Демократизація суспільного життя республіки. Нові методи управління народним господарством. Реформи 1960-х років. М. Хрущов. Хрущовська "відлига".

Наростання кризових явищ у соціально-економічному та політичному житті. Загострення національної проблеми. Доктрина "розвинутого соціалізму". Дисидентський рух в Україні. Українська Гельсінська спілка.

Перебудова в СРСР: об'єктивна зумовленість та наслідки. Розпад СРСР. Суперечності у здійсненні соціально-економічних перетворень. Чорнобильська катастрофа. Україна на шляху до свободи і незалежності. Декларація про державний суверенітет України.

Тема 10. Розбудова Української незалежної держави.

Проголошення державної незалежності 24 серпня 1991 р. Основні напрями діяльності Верховної Ради України з створення української державності. Проблеми соціально-економічного розвитку української держави: труднощі та перспективи.

Прийняття Конституції України 1996 року.

Сучасні політичні партії України, їх програми.

Україна і світ: західний напрямок зовнішньої політики; відносини з Росією та державами СНД. Політична криза 2001 р. Вибори президента 2004 року, конституційна реформа.

"Помаранчева революція" 2004 р. "Революція гідності" 2014 р. Євроатлантична інтеграція. Україна в умовах "гібридної війни" з Російською федерацією.

4. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ.

1. Поняття предмету, об'єкту предмета "Історія України".
2. Первісне суспільство на території сучасної України.
3. Кіммерійці, скіфи, сармати.
4. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.
5. Східні слов'яни.
6. Основні теорії виникнення Київської Русі (кінець IX)
7. Особливості становлення Давньоруської держави (кінець IX – середина XIII ст.).
8. Монгольська навала та встановлення золотоординського іга.
9. Політичний устрій та соціально-економічний розвиток Давньоруської держави.
10. Українські землі під владою Литви та їх політичний розвиток у XIV – першій половині XVI ст.
11. Польська експансія на українські землі Великого князівства Литовського. Люблінська унія.
12. Українські землі під владою Речі Посполитої. Особливості політичного ладу Польщі.
13. Соціально-економічні процеси в XIV–XVI ст.
14. Виникнення та походження українського козацтва. Запорозька січ.
15. Українське козацтво на міжнародній арені.
16. Причини, характер, періодизація національно-визвольної війни (лютий 1648 – серпень 1657 р.
17. Розгортання національно-визвольної війни (лютий 1648 – серпень 1657 р.)
18. Утворення Української гетьманської держави
19. Політичне становище Гетьманщини після смерті Б.Хмельницького.

20. «Руїна» та спроби відновлення єдності України
21. Гетьманат наприкінці XVII – на початку XVIII ст. Іван Мазепа
22. Гетьман І. Мазепа, його внутрішня та зовнішня політика.
23. Північна війна та участь у ній українського народу.
24. Полтавська битва та її наслідки.
25. Мазепинці та їхні політичні концепції. Пилип Орлик
26. Колоніальна політика Російської імперії щодо України у XVIII ст.
27. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії
28. Суспільні рухи в першій половині XIX ст.
29. Національний гніт: циркуляр Валуєва 1863 р. Емський акт 1876 р.
30. Національне відродження в Україні. Кирило-Мефодіївське товариство
31. Українські землі в складі Австро-угорської імперії
32. Модернізаційні процеси в Російській імперії та Україна
33. Суспільні рухи в другій половині XIX ст.
34. Соціально-економічний розвиток України на початку XX ст.
35. Революція 1905–1907 рр. в Росії та події в Україні
36. Західноукраїнські землі в другій половині XIX – початку XX ст.
37. Україна в роки Першої світової війни
38. Лютнева революція в Росії та її відгомін на Україні
39. Створення Центральної Ради. I та II Універсали.
40. Універсали Центральної Ради
41. М. Грушевський як голова Центральної Ради.
42. Жовтневий переворот 1917 р. в Петрограді. III Універсал. Проголошення УНР.
43. Загострення відносин між Радянським урядом і Центральною Радою.
44. I Всеукраїнський з'їзд Рад та його рішення. IV Універсал.
45. Участь України у переговорах у Брест-Литовську.
46. Причини поразки Центральної Ради.
47. Особливості взаємовідносин Центральною Радою з Тимчасовим урядом
48. Гетьманський переворот. Внутрішня та зовнішня політика П. Скоропадського
49. Директорія УНР
50. Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР)
51. Проголошення ЗУНР. Акт злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919 р.
52. Громадянська війна в Україні.
53. Україна на початку 1920-х років. Перехід до НЕПу та його суть
54. Утворення Радянського Союзу. Остаточна втрата Україною незалежності
55. Індустріалізація в Україні та її наслідки
56. Насильницька колективізація та її наслідки.
57. Голодомор 1932–1933 рр. в Україні
58. Культурне будівництво в Україні в 1920–1930-х рр. Політика «українізації».
59. Утвердження тоталітарного режиму в Україні
60. Створення Організації Українських Націоналістів (ОУН).
61. Українське питання в політиці європейських держав напередодні та на початку війни.
62. Пакт Молотова-Ріббентропа.
63. Початок Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр.
64. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Український напрям в плані „Барбаросса”.
65. Бойові операції на Україні у 1941 р. Україна під фашистською окупацією.
66. Причини поразки радянських військ 1941-1942.
67. Партизанський і підпільний рух на українській землі під час Великої Вітчизняної війни.
68. Соціальне становище України в період фашистської окупації.
69. Сталінградська битва. Контрнаступ радянських військ.

70. Визволення України від фашистської окупації.
71. Вклад українського народу в розгром фашистської Німеччини.
72. Капітуляція Німеччини. Підсумки та уроки Другої світової війни.
73. Утворення УПА та її діяльність в Західній Україні.
74. Операція «Вісла»
75. Економічне та політичне становище України після Другої світової війни
76. Смерть Й.Сталіна. XX з'їзд КПРС.
77. СРСР в холодній війні.
78. Хрущовська „відлига”, засудження культу Сталіна
79. Реформи 1960-х років. М. Хрущов.
80. Наростання кризових явищ у соціально-економічному та політичному житті – «застій»
81. Дисидентський рух в Україні. Українська Гельсінська спілка.
82. Перебудова в СССР та Україні
83. Акт проголошення незалежності України
84. Державотворчі процеси в Україні в умовах незалежності
85. Прийняття Конституції України 1996 р.
86. Формування багатопартійної системи
87. Релігія і церква в сучасній Україні
88. Зовнішня політика незалежної України
89. “Помаранчева революція” 2004 р.
90. “Революція гідності” 2014 р.

5. ПЕРЕЛІК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Варіант № ____

1. Якою була трипільська культура:
а) землеробська; б) скотарська; в) землеробсько-скотарська; г) ремісничка.
2. За теорією М. Грушевського пращурами українців були:
а) венеци; б) склавини; в) анти; г) алани.
3. До яких наслідків призвела феодална роздрібненість Київської Русі? Викресліть невірну відповідь:
а) поліцентричної держави; б) послаблення держави; в) ліквідації держави; г) міжусобиць.
4. Визначити хронологічні межі існування Давньоруської держави: Правильне підкреслити:
а) 860-1240; б) 882-1240; в) 1199-1340; г) 882-1480.
5. У 945 р. під час збору данини князя Ігоря було вбито внаслідок повстання:
а) полян; б) в'ятичів; в) древлян; г) дулібів.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБИТУРІЄНТІВ

Кожна правильна відповідь на питання – 2 бали.

Відповідність рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка в балах		Пояснення	
100- 200	180-200	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	Вступне випробування складено
	150-179	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	
	100-149	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків та задовольняє мінімальним критеріям)	
0-99		Вступне випробування не складено	

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Аркас М.М. Історія України-Русі / Вступне слово і комент. В.Г.Сарбея. - Факс. вид. - К.: Вища шк., 1990.-456 с.
2. Бойко О. Д.. Історія. України. Підручник. 4-те видання, доповнене. - Київ: «Академвидав», 2012. - 704 (5-те, 2014).
3. Борисенко В.Й. Курс української історії з найдавніших часів до ХХ ст.-К.,2011.
4. Кормич Л.І., Багацький .В.В. Історія України від найдавніших часів і до 21 століття. - Харків, 2011.
5. Лазарович М. В. Історія України: навч. посібник. — К. : Знання, 2008. – 683с.
6. Литвин В. М., Мордвінцев В. М., Слюсаренко А. Г. Історія України: навч. посібник. – К.: Знання, 2008. – 957с.
7. Оніщенко І. Г. Історія України.-К., 2011.
8. Рибалка І. К. Історія України. Частина І: Від найдавніших часів до кінця ХVІІІ століття: [Підр .для іст. фак. вищих навч.закладів]. -Х.: Основа, 1994. - 448с .
9. Світлична В.В. Історія України [Текст]: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Світлична В.В. - 4-те вид. - К.: Каравела, 2006. - 400 с.
10. Смолій В.А. (ред.) Історія України: нове бачення. У 2 т. / О.І. Гуржій, Я.Д. Ісаєвич, М.Ф. Котляр та ін.; Під ред. В.А. Смолія. - К.: Україна, 1995. -350 с.
11. Субтельний О. Україна: Історія. Київ: Либідь, 1993. - 720 с.
12. Толочко П.П. та ін. Давня історія України. У 2-х кн. Видавництво: Либідь, 1994 г. - 238 с.
13. Хорошун Б.І., Тимошенко О.І. Історія України у запитаннях і відповідях. – К., 2012.
14. Юрій М.Ф. Історія України: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К., 2010.
15. Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. Київ: Генеза, 1997. - 312с. (вид. 2-ге, перероблене та розширене: Київ: Критика, 2005.-584 с; вид. 3-ге, перероблене та розширене: Київ: Критика, 2006. - 584 с.

Додаткова література

1. Антошкіна Л. І., Мурзін В. Ю. Історія та культура давнього населення України та правові норми охорони археологічної спадщини: Навч.-метод. посіб.. - Донецьк : ТОВ "Юго-Восток, Лтд", 2013. — 95с.
2. Білінський В.Б. Країна Моксель, або Московія. Роман-дослідження. - К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2009. Книга1. -376 с.
3. Білінський В.Б. Москва Ординська (ХІІІ-ХVІ століття). Книга друга. - К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2011. Книга2. -402 с.
4. Білінський В.Б. Україна-Русь [кн.1 Споконвічна земля] - К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2013. - 386 с.

5. Блануца А. Земельні володіння волинської шляхти в другій половині 16. ст.. – К., 2012.
6. Бойко О.Д. Історія України (запитання і відповіді). – К., 2010.
7. Войтович В. Сокіл-Рід. – Рівне, 1997. – 210 с.
8. Грушевський М. С. Історія України-Руси: в 11 томах, 12 книгах. / Редколегія: П. С. Сохань (голова) та ін. — Київ: "Наукова думка", 1991-1998. — Серія "Пам'ятки історичної думки України".
9. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. – К., 1990.
10. Давня історія України: В 2-х т. (Під ред. П.П. Толочка). – К., 2004.
11. Дорошенко Д.І. Нарис історії України: У 2-х т. – К., 1990.
12. Єфименко О.Я. Історія України та її народу. – К., 2012.
13. Жуковський А., Субтельний О. Нарис історії України. – Львів, 1993.
14. Залізник Л. Нариси стародавньої історії України. – К., 2004.
15. История Украины (Лях Р.Д., руковод. автор. кол.). – К., 1999.
16. Іванченко Р. Київська Русь: початки Української держави. – К., 1995.
17. Історія України (За загал. ред. В.А. Смолія). – К., 2007.
18. Історія України (Керів. автор. кол. Ю. Зайцев). Вид. 2-е. – Львів, 2008.
19. Історія України: Документи і матеріали (Укладач і комент. В.Ю. Король). – К., 2001.
20. Каганець І. В. Арійський Стандарт: Технологія переходу в Простір волі. - Київ-Тернопіль: Видавництво «Мандрівець», 2014. - 576 с.
21. Каганець І. В. Пшениця без куколю: Хрестове Євангеліє без вставок і спотворень. - Київ: Інститут метафізичних досліджень Перехід-ІУ, 2005. -558 с.
22. Канигін Ю. М. Шлях аріїв: Україна в духовній історії людства: Роман-есе.- 5-те вид., допов. - К.: А.С.К., 2004. - 528 с.
23. Князі Масальські: документи і матеріали 16 ст. – К., 2014.
24. Король В.Ю. Історія України. – К., 1999.
25. Крип'якевич І.Д. Історія України. – Львів, 1992.
26. Лановик Б., Матейко Р., Матисякевич З. Історія України. 2-е вид. – К., 2011.
27. Пасічник М. С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політ. перспективи: навч. посібник - 2-ге вид., стер. — К. : Знання, 2006. — 735с
28. Підкова І., Шуст Р. Довідник з історії України. Ч. 1-2. – Львів, 1994.
29. Полонська-Василенко Н. Д. Історія України. - Мюнхен, 1972-1976. - Т. 1. - 640 с, -Т. 2.-608 с.
30. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2-х т. – К., 1992.
31. Світлична В. В. Історія України: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. — 4.вид. - К. : Каравела, 2006.
32. Семенко В.І., Радченко Л.О. Історія України з прадавніх часів до сьогодення. Вид. 2-е. – Харків, 2012.
33. Субтельний О. Україна: історія. 2-е вид. – К., 1992.
34. Терещенко Ю.І., Курило В.М. Історія України. – К., 1995.
35. Толочко П. Київська Русь. – К., 1996.
36. Україна: литовська доба 1320-1369. – К., 2008.
37. Чмихов М.О. Археологічні дослідження курганів: Навч. посібник. - К., 1989. -217 с. (співавтори: Ю. О. Шилов; П. Л. Корнієнко);
38. Чмихов М.О. Археологія та стародавня історія України: Курс лекцій. - К., 1992. -180 с. (співавтори: Н. М. Кравченко, І. Т. Черняков);
39. Чмихов М.О. Истоки язичества Руси. - К., 1990. - 384 с;
40. Чмихов М.О. Курганні пам'ятки як явище давньої культури: навч. посібник. - К., 1993.-144 с.

41. Чмихов М.О., Кравченко Н.М., Черняков І.Т. Археологія та стародавня історія України. – К., 2003.
42. Шевчук В., Тараненко М. Історія української державності. – К., 1999.
43. Юхименко П. Новітня історія України. – К., 2006.
44. Яворницький Д. Історія запорізьких козаків в 3-х т. (1892, 1895, 1897) Львів. видавництво "Світ", 1990-1992.

Схвалено на засіданні кафедри соціально-політичних дисциплін
(протокол № 5 від 27.01.2021)

Завідувач кафедри І.Г. Оніщенко Оніщенко І.Г.